

EMERYTURY POMOSTOWE

Z a k ł a d U b e z p i e c z e ń S p o ł e c z n y c h

Od 1 stycznia 2009 r. osoby urodzone po 1948 r., które wykonywały prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, mogą ubiegać się o przyznanie emerytury pomostowej. Ustalenie prawa do tego świadczenia uzależnione jest od spełnienia określonych warunków, m.in. ukończenia odpowiedniego wieku oraz udowodnienia wymaganego stażu ubezpieczeniowego, w tym pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Emerytura pomostowa – w odróżnieniu od wcześniejszych emerytur przyznawanych według dotychczasowych przepisów – obliczana jest całkowicie na nowych zasadach, a więc na podstawie odpowiednio zwaloryzowanych składek emerytalnych zgromadzonych na koncie w ZUS oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego.

Kto jest pracownikiem wykonującym prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze?

Zgodnie z ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych¹, nazywanej dalej ustawą, pracownikami wykonującymi prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze są pracownicy, którzy w pełnym wymiarze czasu pracy są zatrudnieni przy pracach w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienionych w załączniku nr 1 lub nr 2 do tej ustawy. Załączniki te będziemy określali w dalszej części tego opracowania jako **nowe wykazy prac**.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze ustawa uważa również osoby zatrudnione przed 1 stycznia 2009 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przy pracach w szczegó-

¹ Dz.U. nr 237, poz. 1656 ze zm.

nych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu dotychczasowych przepisów, tj. art. 32 lub 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych², nazywanej dalej ustawą emerytalną, a także rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nazywanego dalej rozporządzeniem³. W dalszej części opracowania przepisy te będziemy określać jako **stare wykazy prac**.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się także tancerzy zawodowych ubezpieczonych z tytułu działalności artystycznej, wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy prace związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym.

Pracownikami wykonującymi prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze są jedynie osoby zatrudnione przy takich pracach w ramach stosunku pracy. Nie są takimi pracownikami np. osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia, umowy o dzieło, a także osoby prowadzące własną działalność gospodarczą.

Natomiast forma organizacyjno-prawna pracodawcy nie ma znaczenia. Pracownikami wykonującymi prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze mogą być więc np. osoby zatrudnione w przedsiębiorstwie państwowym czy w prywatnej firmie.

Jaką pracę uważa się za pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze?

Pracami w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy są prace związane z czynnikami ryzyka, które:

- z dużym prawdopodobieństwem mogą spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia (wraz z wpływem wieku pracownika),
- wykonywane są w szczególnych warunkach środowiska pracy,
- determinowane są siłami natury lub procesami technologicznymi,
- pomimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej lub medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem

² Tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 z późn. zm.

³ Dz.U. nr 8, poz. 43 z późn. zm.

nięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku.

Zgodnie z ustawą pracami w szczególnych warunkach są m.in. prace pod ziemią, na wodzie i pod wodą, w powietrzu, w warunkach gorącego i zimnego mikroklimatu, bardzo ciężkie prace fizyczne, prace w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego, a także ciężkie prace fizyczne związane z bardzo dużym obciążeniem statycznym.

Szczegółowy wykaz prac w szczególnych warunkach zawiera załącznik nr 1 do ustawy.

Natomiast **prace o szczególnym charakterze** w rozumieniu ustawy to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia tej sprawności. Pełny wykaz tych prac został zamieszczony w załączniku nr 2 do ustawy.

Możliwości uzyskania emerytury pomostowej

Ustawa przewiduje kilka możliwości uzyskania emerytury pomostowej.

Pierwsza z nich dotyczy wszystkich pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienione w nowych wykazach prac. Chodzi o emeryturę przewidzianą w art. 4 ustawy, którą w dalszej części opracowania będziemy nazywać **emeryturą pomostową na ogólnych zasadach**.

Druga możliwość przyznania emerytury pomostowej przewidziana jest tylko dla pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienione w określonych punktach nowych wykazów prac. Chodzi o emeryturę przysługującą na podstawie jednego z artykułów 5–10 ustawy, nazywaną dalej **emeryturą pomostową na szczególnych zasadach**.

Odębne możliwości nabycia prawa do emerytury pomostowej przysługują żołnierzem zawodowym oraz funkcjonariuszom tzw. służb mundurowych zwolnionym ze służby, a także osobom wykonującym prace górnicze, o których mowa w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej.

Emerytura pomostowa na ogólnych zasadach

Z możliwości przejścia na emeryturę pomostową na ogólnych zasadach może skorzystać pracownik, który spełnia łącznie następujące warunki:

- urodził się po 31 grudnia 1948 r.,
- ukończył co najmniej 55 lat (kobieta) lub 60 lat (mężczyzna),
- udowodnił okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
- posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn,
- przed 1 stycznia 1999 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienioną w starych lub w nowych wykazach prac,
- po 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienioną w nowych wykazach prac,
- rozwiązał stosunek (stosunki) pracy.

Jak ustalany jest okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze?

Ustalając, czy osoba wnioskująca o emeryturę pomostową spełnia wymóg posiadania co najmniej 15-letniego zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, ZUS sumuje okresy pracy:

- w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienionej w starych wykazach prac wykonywanej przed 1 stycznia 2009 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy,
- w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienionej w nowych wykazach prac, wykonywanej w pełnym wymiarze czasu pracy, niezależnie od tego, czy zatrudnienie to miało miejsce przed 1 stycznia 2009 r., czy po 31 grudnia 2008 r.

Pracami w szczególnych warunkach określonymi jako prace ze starych wykazów są prace wymienione w wykazie A lub B rozporządzenia. Do prac wymienionych w wykazie A rozporządzenie zalicza także zatrudnienie na kolei oraz pracę górniczą w rozumieniu ustawy emerytalnej.

Przykład 1

Ubezpieczony ubiegający się o emeryturę pomostową pracował w szczególnych warunkach w następujących okresach:

- od 1 stycznia 1994 r. do 31 grudnia 2003 r. przy pracy wymienionej w wykazie A rozporządzenia,
- od 1 stycznia 2004 r. do 31 marca 2009 r. przy pracach wymienionych w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Ustalając wymagany do przyznania emerytury pomostowej 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, ZUS uwzględni obydwa wymienione okresy.

Przykład 2

Ubezpieczony zamierza ubiegać się o przyznanie emerytury pomostowej. W okresie od 1 stycznia 1993 r. do 31 grudnia 1996 r. był zatrudniony na kolei. Od 1 stycznia 1999 r. jest nieprzerwanie zatrudniony w szczególnych warunkach jako kominiarz, tj. przy pracy wymienionej w dziale IX wykazu A rozporządzenia. Ustalając 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, ZUS uwzględni 4-letni okres zatrudnienia na kolei w latach 1993–1996, a także okres zatrudnienia w szczególnych warunkach w zawodzie kominiarza przypadający od 1 stycznia 1999 r. do 31 grudnia 2008 r. Okresu wykonywania takiej pracy po 31 grudnia 2008 r. nie będzie można uwzględnić, gdyż nie została ona wymieniona w nowych wykazach prac.

Które okresy nie podlegają uwzględnieniu?

Przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Wliczeniu nie podlegają więc okresy:

- niezdolności do pracy, za które zostało wypłacone wynagrodzenie, zasiłek chorobowy lub świadczenie rehabilitacyjne,
- za które pracownik otrzymał zasiłek opiekuńczy lub macierzyński.

W przypadku nauczycieli dodatkowo nie uwzględnia się m.in. okresów:

- urlopu dla poratowania zdrowia,
- urlopu szkoleniowego,
- urlopu na dalsze kształcenie się,
- pozostawania w stanie nieczynnym.

Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze nie uwzględnia się również okresów urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego oraz służby wojskowej.

Przykład 3

Od 1 stycznia 1997 r. do 31 stycznia 2013 r. ubezpieczona pozostawała w stosunku pracy jako nauczyciel w ośrodku szkolno-wychowawczym (praca wymieniona w punkcie 21 załącznika nr 2 do ustawy jako praca o szczególnym charakterze). W czasie tego zatrudnienia łącznie przez 6 miesięcy przebywała na zwolnieniach lekarskich (pobierając wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy oraz zasiłek chorobowy). Ponadto przez 3 miesiące była na urlopie bezpłatnym, a przez pół roku korzystała z urlopu dla poratowania zdrowia. Ustalając 15-letni okres zatrudnienia o szczególnym charakterze, ZUS wyłączył okresy pobierania świadczeń chorobowych, urlopu bezpłatnego oraz korzystania z urlopu dla poratowania zdrowia. W dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę pomostową (1 lutego 2013 r.) zainteresowana miała więc 14 lat i 10 miesięcy pracy o szczególnym charakterze. W związku z tym nie mogła nabyć prawa do tego świadczenia.

Jakie okresy podlegają wliczeniu do stażu składkowego i nieskładkowego?

Ustalając wymagany do przyznania emerytury pomostowej staż składkowy i nieskładkowy (20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), ZUS uwzględnia:

- okresy składkowe wymienione w art. 6 ustawy emerytalnej,
- okresy nieskładkowe wymienione w art. 7 ustawy emerytalnej.

Należy przypomnieć, że okresy składkowe to głównie okresy opłacania składek na ubezpieczenia społeczne (np. okresy zatrudnienia, prowadzenia działalności gospodarczej), a także niektóre okresy, za które składka nie została opłacona, gdyż nie było takiego obowiązku. Natomiast okresy nieskładkowe to generalnie okresy braku aktywności zawodowej, za które nie zostały odprowadzone skład-

ki na ubezpieczenia społeczne (m.in. okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłku chorobowego, świadczenia przedemerytalnego, okresy studiów wyższych). Okresy nieskładkowe podlegają uwzględnieniu w wymiarze nieprzekraczającym 1/3 udowodnionych okresów składkowych.

Przy ustalaniu stażu składkowego i nieskładkowego wymaganego do przyznania emerytury pomostowej ZUS nie uwzględnia tzw. okresów rolnych wymienionych w art. 10 ustawy emerytalnej, tj. okresów opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników oraz okresów prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w tym gospodarstwie przypadających przed dniem objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników z tego tytułu.

Przykład 4

Ubezpieczony ubiegający się o przyznanie emerytury pomostowej udowodnił 15 lat składkowych, 10 lat nieskładkowych oraz 5 lat opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Okresy nieskładkowe mogą być przyjęte przy ustalaniu wymaganego 25-letniego stażu ubezpieczeniowego w wymiarze 1/3 okresów składkowych, a więc w tym przypadku – w wymiarze 5 lat (1/3 z 15). Zainteresowany posiada obecnie jedynie 20 lat składkowych i nieskładkowych, dlatego że ZUS nie może uwzględnić 5-letniego okresu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Przy takim stażu nie może nabyć prawa do emerytury pomostowej.

Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed 1 stycznia 1999 r.

Warunkiem przyznania emerytury pomostowej na ogólnych zasadach jest również wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed 1 stycznia 1999 r. Ustalając, czy wymóg ten został spełniony, organ rentowy uwzględnia:

- okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienionej w starych wykazach prac, jak również
- okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienionej w nowych wykazach prac.

Dla spełnienia omawianego warunku wystarczy, aby praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana przed 1 stycznia 1999 r. przez 1 dzień.

Przykład 5

Ubezpieczony ubiegający się o emeryturę pomostową był zatrudniony w latach 1993–2000 przy pracy w szczególnych warunkach wymienionej w wykazie A rozporządzenia. Pracę w szczególnych warunkach wymienioną w nowych wykazach prac (w hutnictwie) podjął od 1 stycznia 2001 r. Mimo to ZUS uzna, że ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach przed 1 stycznia 1999 r., ponieważ przed tą datą był zatrudniony przy pracy wymienionej w starych wykazach prac.

Przykład 6

Ubezpieczona zgłosiła wniosek o przyznanie emerytury pomostowej. Od 1 stycznia 1993 r. jest nieprzerwanie zatrudniona na lotnisku jako kontroler ruchu lotniczego (praca wymieniona w punkcie 2 załącznika nr 2 do ustawy). Ustalając prawo do emerytury pomostowej, ZUS uznał, że warunek wykonywania prac o szczególnym charakterze przed 1 stycznia 1999 r. został spełniony.

Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008 r.

Emerytura pomostowa na ogólnych zasadach przysługuje pracownikowi, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008 r. Przy ustalaniu, czy omawiany wymóg został spełniony, ZUS uwzględnia tylko okresy wymienione w nowych wykazach prac.

Do spełnienia warunku wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008 r. wystarczy, aby praca ta była wykonywana po tej dacie przez 1 dzień.

Rozwiązanie stosunku pracy

Emerytura pomostowa na ogólnych zasadach przysługuje pod warunkiem rozwiązania stosunku pracy. Jeśli pracownik był zatrudniony u kilku pracodawców, musi rozwiązać wszystkie stosunki pracy, aby nabyć prawo do omawianego świadczenia.

Natomiast forma rozwiązania stosunku pracy, ani to, czy w ramach rozwiązania stosunku pracy była wykonywana praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze czy też praca innego rodzaju nie ma znaczenia dla uzyskania emerytury pomostowej. Prawo do niej przysługuje bowiem bez względu na to, czy wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze bezpośrednio przed zgłoszeniem wniosku o to świadczenie.

Należy podkreślić, że przyznanie emerytury pomostowej nie jest również uzależnione od tego, czy osoba wnioskująca o to świadczenie była przed przejściem na emeryturę zatrudniona w ramach stosunku pracy. Prawo do emerytury pomostowej może więc nabyć również wtedy, gdy przed zgłoszeniem wniosku prowadziła np. działalność gospodarczą, działalność rolniczą, a także wtedy, gdy nie była w tym czasie aktywna zawodowo.

Przykład 7

Ubezpieczony (urodzony w styczniu 1949 r.) od 16 lat jest nieprzerwanie zatrudniony (na pełnym etacie) w szczególnych warunkach przy ręcznym załadunku gorących wyrobów ceramicznych (praca wymieniona w punkcie 17 załącznika nr 1 do ustawy). Udowodnił on ogółem 23 lata składkowe oraz 5 lat nieskładkowych. Prawo do emerytury pomostowej będzie mógł uzyskać po rozwiązaniu stosunku pracy.

Przykład 8

Ubezpieczona była zatrudniona jako pielęgniarka w szpitalu psychiatrycznym (praca wymieniona w punkcie 23 załącznika nr 2 do ustawy) w okresie od 1 stycznia 1988 r. do 31 stycznia 2011 r. Po ustaniu zatrudnienia w szpitalu podjęła pracę w sklepie. W listopadzie 2014 r. ukończyła wiek 55 lat i zamierza ubiegać się o przyznanie emerytury pomostowej. O ile zainteresowana rozwiąże stosunek pracy, emerytura ta zostanie przyznana (mimo że ostatnim zatrudnieniem nie jest praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze).

Emerytura pomostowa dla żołnierzy oraz funkcjonariuszy zwolnionych ze służby

Żołnierze zawodowi, funkcjonariusze Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Więziennej i Państwowej Straży Pożarnej, którzy nie spełniają warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do emerytury określonej w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, nabywają prawo do emerytury pomostowej na ogólnych zasadach. Oznacza to, że aby uzyskać to świadczenie, muszą spełnić następujące warunki:

- osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 55 lat (kobieta) i 60 lat (mężczyzna),
- posiadać okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze,
- przed 1 stycznia 1999 r. (przynajmniej przez 1 dzień) pozostawać w służbie bądź wykonywać prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione w starych lub w nowych wykazach prac,
- po 31 grudnia 2008 r. (przynajmniej przez 1 dzień) pozostawać w służbie bądź wykonywać prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienione w nowych wykazach prac,
- rozwiązać stosunek pracy (o ile w nim pozostają).

Przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej dla żołnierzy i funkcjonariuszy okresy służby traktuje się na równi z okresami pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Okresy te podlegają sumowaniu przy ustalaniu wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Przykład 9

Ubezpieczony (urodzony w marcu 1952 r.) na początku lat 90. pełnił przez 5 lat służbę w Policji, nie nabywając z tego tytułu prawa do emerytury. Od 1 stycznia 1998 r. jest nieprzerwanie zatrudniony w zakładzie energetycznym jako elektromonter zajmujący się usuwaniem awarii (praca wymieniona w punkcie 17 załącznika nr 2 do ustawy jako praca o szczególnym charakterze). Ustalając prawo do emerytury pomostowej, ZUS zsumuje ubezpieczonemu okresy służby w Policji oraz zatrudnienia w zakładzie energetycznym, co pozwoli udowodnić 15 lat pracy o szczególnym charakterze.

Emerytury pomostowe na szczególnych zasadach

Pracownicy wykonujący niektóre prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienione w nowych wykazach prac mają możliwość uzyskania emerytury pomostowej na szczególnych zasadach (zgodnie z art. 5–10 ustawy). Emerytura pomostowa na podstawie tych przepisów przysługuje na ogół w niższym wieku emerytalnym niż 55 lat dla kobiet lub 60 lat dla mężczyzn, a niekiedy również mimo posiadania krótszego niż 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Z drugiej strony przepisy wymagają w niektórych przypadkach uzyskania orzeczenia o niezdolności do wykonywania pracy w danym zawodzie. Taki wymóg obowiązuje pracowników lotnictwa, hutników, a także maszynistów pojazdów trakcyjnych.

Należy również podkreślić, że ustalając okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymagany do przyznania emerytury pomostowej na szczególnych zasadach, ZUS może uwzględnić tylko okresy pracy wymienionej w odpowiednich punktach nowych wykazów prac, wskazanych w określonym przepisie stanowiącym podstawę przyznania takiej emerytury. Nie mogą więc być uwzględnione okresy pracy wymienionej w innych punktach załącznika nr 1 lub 2 do ustawy, a także okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienionej w starych wykazach prac.

Odrębne warunki uzyskania emerytury pomostowej na szczególnych zasadach, w zależności od rodzaju pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, przedstawia tabela, którą zamieściliśmy poniżej.

Wszystkie osoby, które chcą uzyskać emeryturę pomostową na szczególnych zasadach, oprócz spełnienia dodatkowych warunków wymienionych w tabeli muszą również:

- posiadać okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn,
- przed 1 stycznia 1999 r. wykonywać pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienioną w starych lub w nowych wykazach prac,
- po 31 grudnia 2008 r. wykonywać pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienioną w nowych wykazach prac,
- rozwiązać stosunek (stosunki) pracy.

Ustalając, czy warunki te zostały spełnione, organ rentowy stosuje takie same zasady jak przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej na ogólnych zasadach.

Osoby, które nie spełniają jednego z warunków wymaganych do przyznania emerytury pomostowej na szczególnych zasadach (np. mają zbyt krótki okres pracy wskazanej w odpowiednich przepisach lub nie uzyskały orzeczenia stwierdzającego niezdolność do wykonywania określonej pracy), mogą nabyć prawo do emerytury pomostowej na ogólnych zasadach, o ile spełniają warunki wymagane do przyznania tej emerytury.

Przykład 10

Ubezpieczony (urodzony w marcu 1958 r.) pracował przez 9 lat (w latach 1994–2002) w przemyśle chemicznym, przy pracach wymienionych w wykazie A rozporządzenia. Od 1 stycznia 2006 r. podjął zatrudnienie w firmie zajmującej się usuwaniem azbestu (praca wymieniona w punkcie 32 załącznika nr 1 do ustawy jako praca w szczególnych warunkach) i zatrudnienie to kontynuuje do dnia dzisiejszego. Zainteresowany nie będzie mógł przejść na emeryturę pomostową z tytułu ukończenia wieku 55 lat przewidzianego dla osób wykonujących taką pracę, ZUS nie zaliczy pracy wymienionej w starych wykazach, ponieważ do wymaganych 10 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach. Okresy te zostaną natomiast zsumowane przy ustalaniu uprawnień do emerytury pomostowej na ogólnych zasadach, a więc przysługującej w wieku emerytalnym wynoszącym dla mężczyzn 60 lat.

Dodatkowe warunki uzyskania emerytury pomostowej na szczególnych zasadach w zależności od rodzaju pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze

Rodzaj pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze	Odrębne warunki uzyskania emerytury pomostowej na szczególnych zasadach
<ul style="list-style-type: none"> ■ Prace w powietrzu wykonywane na statkach powietrznych przez personel pokładowy oraz prace pilotów statków powietrznych (pilot, instruktor) 	<ul style="list-style-type: none"> — osiągnięcie wieku wynoszącego co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn — udowodnienie zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze na statkach powietrznych w wymiarze co najmniej 15 lat — uzyskanie orzeczenia o niezdolności do wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze na statkach powietrznych, w rozumieniu art. 105–107 ustawy z 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze

Rodzaj pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze	Odrębne warunki uzyskania emerytury pomostowej na szczególnych zasadach
<ul style="list-style-type: none"> ■ Prace w morskich portach handlowych oraz przedsiębiorstwach pomocniczych działających na rzecz tych portów, zwanych „portami morskimi” (tj. prace fizyczne ciężkie bezpośrednio przy przeładunku w ładowniach statku oraz prace operatorów żurawi wieżowych, do których obsługi są wymagane uprawnienia kategorii IŻ lub równorzędne oraz dźwignic portowych lub stoczniowych) 	<ul style="list-style-type: none"> — osiągnięcie wieku wynoszącego co najmniej 55 lat — udowodnienie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w portach morskich w wymiarze co najmniej 15 lat
<ul style="list-style-type: none"> ■ Prace bezpośrednio przy zalewaniu form odlewniczych, transportowaniu naczyń odlewniczych z płynnym, rozgrzanym materiałem (żeliwo, staliwo, metale nieżelazne i ich stopy) ■ Prace bezpośrednio przy ręcznej obróbce wykańczającej odlewy: usuwanie elementów układu wlewowego, ścinanie, szlifowanie powierzchni odlewów oraz malowanie ich na gorąco ■ Prace bezpośrednio przy obsłudze wielkich pieców oraz pieców stalowniczych lub odlewniczych ■ Prace murarskie bezpośrednio w piecach hutniczych, odlewniczych, bateriach kokosowniczych oraz w piecach do produkcji materiałów ceramicznych ■ Prace bezpośrednio przy ręcznym zestawianiu surowców lub ręcznym formowaniu wyrobów szklanych w hutnictwie szkła ■ Prace bezpośrednio przy kuciu ręcznym w kuźniach ■ Prace bezpośrednio przy obsłudze agregatów i urządzeń do produkcji metali nieżelaznych ■ Prace bezpośrednio przy obsłudze ciągów walcowniczych: przygotowanie, dozоровanie pracy walców lub samotoków, ingerencja przy wypadaniu i zaklinowaniu materiałów ■ Prace przy obsłudze dźwignic bezpośrednio przy wytapianiu surówki, stopów żelaza lub metali nieżelaznych 	<ul style="list-style-type: none"> — osiągnięcie wieku wynoszącego co najmniej 55 lat — udowodnienie okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach w hutnictwie wynoszącego co najmniej 15 lat — uzyskanie orzeczenia lekarza medycyny pracy o niezdolności do wykonywania prac w szczególnych warunkach w hutnictwie

Rodzaj pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze	Odrębne warunki uzyskania emerytury pomostowej na szczególnych zasadach
<ul style="list-style-type: none"> ■ Prace nurka lub kesoniarza, prace w komorach hiperbarycznych ■ Prace rybaków morskich ■ Prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest lub prace rozbiórkowe związane z ich usuwaniem 	<ul style="list-style-type: none"> — osiągnięcie wieku wynoszącego co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn — udowodnienie okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach (przy pracach wymienionych obok) wynoszącego co najmniej 10 lat
<ul style="list-style-type: none"> ■ Prace maszynistów pojazdów trakcyjnych (maszynista pojazdów trakcyjnych, maszynista instruktor, maszynista zakładowy, maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej, kierowca lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM, pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych) i kierowników pociągów 	<ul style="list-style-type: none"> — osiągnięcie wieku wynoszącego co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn — udowodnienie okresu zatrudnienia jako maszynista pojazdów trakcyjnych wynoszącego co najmniej 15 lat — uzyskanie orzeczenia lekarza medycyny pracy o niezdolności do wykonywania prac jako maszynista pojazdów trakcyjnych
<ul style="list-style-type: none"> ■ Prace w charakterze członka zawodowych ekip ratownictwa górskiego 	<ul style="list-style-type: none"> — osiągnięcie wieku wynoszącego co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn — udowodnienie okresu pracy jako członek zawodowych ekip ratownictwa górskiego wynoszącego co najmniej 10 lat

Emerytura pomostowa z tytułu pracy górniczej

Odrębnie została uregulowana możliwość uzyskania emerytury pomostowej przez pracownika wykonującego prace górnicze, o których mowa w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej. Są to m.in. prace:

- pod ziemią w kopalniach węgla, rud i kruszców,
- pod ziemią przy głębieniu szybów w przedsiębiorstwach budowy kopalń węgla, rud i kruszców,
- na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego,
- pod ziemią na stanowiskach dozoru ruchu oraz kierownictwa ruchu kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów.

Emeryturę pomostową z tytułu wykonywania tych prac może uzyskać pracownik, który łącznie spełnił następujące warunki:

- wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy wymienione w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej prace górnicze przez okres co najmniej 15 lat,
- osiągnął wiek emerytalny 55 lat (kobieta) i 60 lat (mężczyzna),
- posiada okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn,
- przed 1 stycznia 1999 r. wykonywał (przynajmniej przez 1 dzień) prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione w starych lub w nowych wykazach prac,
- po 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace górnicze wymienione w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej lub jakąkolwiek inną pracę wymienioną w nowych wykazach prac,
- rozwiązał stosunek (stosunki) pracy.

Ustalając co najmniej 15-letni staż pracy górniczej wymienionej w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej, organ rentowy zalicza zarówno okresy wykonywania tej pracy przed 1 stycznia 2009 r., jak i po 31 grudnia 2008 r.

Emerytura pomostowa dla osób, które zakończyły pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przed 2009 r.

Emeryturę pomostową może uzyskać również osoba, która po 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienionej w nowych wykazach prac ani pracy górniczej wymienionej w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej w pełnym wymiarze czasu pracy, jeśli:

- na dzień 1 stycznia 2009 r. miała okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wymienionej w nowych wykazach prac, wymagany do przyznania emerytury pomostowej na ogólnych lub szczególnych zasadach albo emerytury pomostowej z tytułu wykonywania pracy górniczej,
- przed 1 stycznia 1999 r. wykonywała prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione w starych lub w nowych wykazach prac,
- posiada okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn,
- osiągnęła wiek uprawniający do emerytury pomostowej na ogólnych lub szczególnych zasadach albo do emerytury pomostowej z tytułu wykonywania pracy górniczej,
- rozwiązała stosunek (stosunki) pracy.

Należy podkreślić, że trzy ostatnie warunki mogą być spełnione również po 31 grudnia 2008 r.

Przykład 11

Ubezpieczona ukończyła 55 lat w marcu 2012 r. Udowodniła 18 lat składkowych oraz 3 lata nieskładkowe. Od 1 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 2007 r. była zatrudniona jako motorniczka tramwaju (tj. przy pracy o szczególnym charakterze wymienionej w punkcie 8 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych), a po ustaniu tego zatrudnienia nigdzie nie pracowała. Ubezpieczona nie wykonywała po 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Jednak dlatego, że na dzień 1 stycznia 2009 r. udowodniła wymagany okres takiego zatrudnienia oraz spełniła pozostałe warunki konieczne do uzyskania emerytury pomostowej, ZUS przyznał jej to świadczenie.

Przykład 12

Ubezpieczony w grudniu 2013 r. ukończy 55 lat. Od 1 stycznia 1998 r. do 31 grudnia 2007 r. był zatrudniony jako rybak morski na statku rybackim u polskiego armatora (praca wymieniona w punkcie 22 załącznika nr 1 do ustawy). Pracę w szczególnych warunkach zakończył więc przed 2009 r. Jednak w związku z tym, że na 1 stycznia 2009 r. miał wymagane 10 lat takiej pracy, to, jeśli spełni pozostałe warunki wymagane do uzyskania tego świadczenia, ZUS przyzna mu emeryturę pomostową po ukończeniu wieku przewidzianego w art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych wynoszącego dla mężczyzn 55 lat.

i

Od kiedy powstaje prawo do emerytury pomostowej?

Prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem spełnienia ostatniego z warunków wymaganych do nabycia tego prawa (np. z dniem osiągnięcia wieku emerytalnego), o ile wniosek o przyznanie emerytury został zgłoszony najpóźniej w miesiącu, w którym warunek ten został spełniony.

Osoba, która pozostaje w stosunku (stosunkach) pracy i spełnia pozostałe warunki wymagane do przyznania emerytury pomostowej, nabywa prawo do tej emerytury od następnego dnia po rozwiązaniu ostatniego stosunku pracy.

Jeśli osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową pobiera zasiłek chorobowy lub świadczenie rehabilitacyjne, prawo do tej emerytury

może nabyć dopiero od dnia zaprzestania pobierania zasiłku lub świadczenia.

W przypadku zgłoszenia wniosku o emeryturę pomostową w miesiącach następujących po miesiącu spełnienia ostatniego z warunków wymaganych do nabycia uprawnień lub zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego bądź świadczenia rehabilitacyjnego, prawo do emerytury powstaje od pierwszego dnia miesiąca, w którym został zgłoszony wniosek.

Przykład 13

Ubezpieczona rozwiązała ostatni stosunek pracy z dniem 31 stycznia 2012 r. Udowodniła 21 lat pracy o szczególnym charakterze. Pod koniec lutego 2013 r. zgłosiła wniosek o przyznanie emerytury pomostowej. Wiek emerytalny wymagany do uzyskania tego świadczenia (55 lat) osiągnęła jednak dopiero 10 marca 2013 r. W związku z tym emerytura pomostowa została przyznana od daty spełnienia ostatniego z warunków, tj. od 10 marca 2013 r.

Przykład 14

Ubezpieczony z dniem 15 marca 2013 r. rozwiązał stosunek pracy, spełniając tym samym ostatni z warunków wymaganych do przyznania emerytury pomostowej. Wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosił jednak dopiero na początku kwietnia 2013 r. W związku z tym emerytura pomostowa została przyznana od pierwszego dnia miesiąca, w którym został zgłoszony wniosek, tj. od 1 kwietnia 2013 r.

Do kiedy przysługuje emerytura pomostowa?

Emerytura pomostowa przysługuje do dnia poprzedzającego dzień osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Jeśli jednak przed osiągnięciem tego wieku osoba uprawniona nabywa prawo do emerytury na podstawie odrębnych przepisów, prawo do emerytury pomostowej ustaje z dniem poprzedzającym dzień nabycia prawa do tej emerytury.

Jak obliczana jest emerytura pomostowa?

Emerytura pomostowa obliczana jest przez podzielenie podstawy obliczenia emerytury ustalonej zgodnie z art. 25 ustawy emerytalnej przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 60 lat, ustalone według tablicy średniego dalszego trwania życia obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o przyznanie tej emerytury.

Na podstawę obliczenia emerytury pomostowej składa się:

- kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji, zewidencjonowanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego.

Jeżeli ubezpieczony jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury składki na ubezpieczenie emerytalne, zewidencjonowane na jego koncie w ZUS, zwiększa się przez pomnożenie wskaźnikiem korygującym 19,52/12,22.

$$\text{Emerytura pomostowa} = \frac{\text{podstawa obliczenia emerytury}}{\text{średnie dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 60 lat}}$$

Tablicę średniego dalszego trwania życia corocznie ogłasza w formie komunikatu Prezes Głównego Urzędu Statystycznego w Monitorze Polskim. Tablica ta stanowi podstawę do obliczenia emerytur ustalanych na wnioski zgłoszone od 1 kwietnia do 31 marca następnego roku kalendarzowego.

Zgodnie z tablicą średniego dalszego trwania życia obowiązującą od 1 kwietnia 2013 r.⁴ średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 60 lat wynosi 255,2 miesiąca.

⁴ Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (Monitor Polski z dnia 28 marca 2013 r., poz. 193).

Przykład 15

W dniu 15 kwietnia 2013 r. ubezpieczona zgłosiła wniosek o przyznanie emerytury pomostowej. Ostatni warunek wymagany do przyznania tego świadczenia (rozwiązanie stosunku pracy) spełniła z dniem 28 lutego 2013 r. Mimo to do obliczenia emerytury pomostowej zastosowano średnie dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 60 lat wymienione w tablicy obowiązującej od 1 kwietnia 2013 r., tj. 255,2 miesiąca.

Przykład 16

W dniu 20 marca 2013 r. ubezpieczony (urodzony 8 kwietnia 1953 r.) zgłosił wniosek o przyznanie emerytury pomostowej. Ostatni z warunków wymaganych do przyznania tego świadczenia (wiek 60 lat) spełnił 8 kwietnia 2013 r. Mimo że warunek ten został spełniony już w czasie obowiązywania nowej tablicy średniego dalszego trwania życia (od 1 kwietnia 2013 r.), do obliczenia emerytury zastosowano średnie dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 60 lat wymienione w tablicy obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę, tj. 254,8 miesiąca.

Przepisy przewidują, iż obliczona w powyższy sposób kwota emerytury pomostowej nie może być niższa niż gwarantowana w ustawie emerytalnej kwota najniższej emerytury (od 1 marca 2013 r. – 831,15 zł).

Czy wysokość emerytury pomostowej może być ustalona ponownie?

Wysokość emerytury pomostowej może być ustalona ponownie, jeśli po dniu, od którego przyznano to świadczenie, osoba uprawniona podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, np. z tytułu pozostawania w stosunku pracy.

W celu ponownego ustalenia wysokości emerytury, świadczenie powiększa się o określoną kwotę obliczoną według poniższego wzoru:

$$KZw = \frac{KS}{\acute{S}DT\acute{Z}}$$

We wzorze na stronie 19 poszczególne symbole oznaczają:

KZw – kwotę zwiększenia emerytury pomostowej,

KS – kwotę składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu, od którego ustalono prawo do emerytury pomostowej do dnia poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o jej przeliczenie, z uwzględnieniem ich waloryzacji,

ŚDTŻ – wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla faktycznego wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury pomostowej.

Ustalając kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne na koncie ubezpieczonego będącego członkiem OFE, nie zwiększa się tych składek wskaźnikiem korygującym.

Ponowne ustalenie wysokości emerytury pomostowej następuje zawsze na wniosek emeryta, zgłoszony nie wcześniej niż po upływie roku kalendarzowego lub po ustaniu ubezpieczeń emerytalnego i rentowych.

Jakie dokumenty są konieczne do przyznania emerytury pomostowej?

Emerytura pomostowa może być przyznana osobie, która złożyła pisemny wniosek o to świadczenie bezpośrednio w organie rentowym lub za pośrednictwem płatnika składek. Wniosek o emeryturę pomostową można również złożyć ustnie do protokołu w organie rentowym lub zgłosić go, korzystając z:

- usług pocztowych lub kurierskich, a w przypadku osób zamieszkałych za granicą – za pośrednictwem urzędu konsularnego,
- internetowej Platformy Usług Elektronicznych na www.pue.zus.pl, przekazując go w formie elektronicznej.

Wniosek o emeryturę pomostową najlepiej zgłosić na formularzu przygotowanym przez ZUS, dostępnym w salach obsługi klientów oraz na stronie internetowej www.zus.pl. W razie zgłoszenia wniosku w innej formie należy pamiętać, aby zawierał on wskazanie rodzaju wnioskowanego świadczenia oraz następujące dane osoby ubiegającej się o emeryturę: imiona i nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, adres do korespondencji (jeżeli jest inny niż miejsce zamieszkania), numer PESEL, a w razie braku numeru PESEL – serię i numer dowodu osobistego albo paszportu, wskazanie sposobu wypłaty świadczenia, a także podpis wnioskodawcy lub jego pełnomocnika.

Jeżeli emerytura ma być przekazywana na rachunek w banku lub w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, należy podać nazwę i adres banku (kasy) oraz numer rachunku bankowego (numer rachunku w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej).

Do wniosku o emeryturę należy dołączyć zaświadczenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienionej w starych wykazach prac, jak również zaświadczenia potwierdzające wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienionej w nowych wykazach prac. Osoba, która prowadziła własną działalność twórczą lub artystyczną, powinna przedstawić decyzję Komisji do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców potwierdzającą okres i rodzaj tej działalności, o ile nie dostarczyła wcześniej tej decyzji dla celów ubezpieczeń społecznych.

Jeśli wnioskodawca nie ma ustalonego kapitału początkowego, do wniosku o emeryturę pomostową powinien dodatkowo dołączyć dokumenty wymagane do ustalenia tego kapitału (m.in. świadectwa pracy potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe przypadające przed 1 stycznia 1999 r. oraz zaświadczenia o wysokości wynagrodzenia osiąganego w latach wskazanych do ustalenia podstawy wymiaru tego kapitału przypadających do 31 grudnia 1998 r.).

Wnioskodawca powinien również dołączyć dokument potwierdzający rozwiązanie stosunku pracy, w którym ostatnio pozostawał. Jeśli warunkiem przyznania emerytury pomostowej jest uzyskanie orzeczenia o niezdolności do wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (patrz tabela na s. 12–14), należy również przedłożyć orzeczenie potwierdzające tę okoliczność.

Wnioskodawca może wycofać wniosek o emeryturę pomostową, ale nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji w sprawie tej emerytury (tj. w terminie jednego miesiąca od dnia doręczenia decyzji). Wycofanie wniosku jest skuteczne tylko wówczas, gdy wnioskodawca zażądał tego w tej samej formie, w jakiej zgłosił wniosek.

Kto wydaje decyzję i czy można się od niej odwołać?

Decyzję w sprawie emerytury pomostowej wydaje jednostka organizacyjna ZUS właściwa ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej. Od tej decyzji można się odwołać do sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, w ciągu miesiąca od dnia jej doręczenia. Odwołanie wnosi się na

piśmie do właściwej jednostki ZUS albo ustnie do protokołu sporządzonego przez tę jednostkę. Postępowanie odwoławcze jest wolne od opłat.

W jaki sposób wypłacana jest emerytura pomostowa?

Emeryturę pomostową wypłaca jednostka organizacyjna ZUS właściwa ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej. Wypłata przysługuje od dnia powstania prawa do tego świadczenia, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszony został wniosek. Emeryturę wypłaca się za poszczególne miesiące kalendarzowe w dniu ustalonym w decyzji organu rentowego jako termin płatności świadczenia.

Emerytura wypłacana jest za pośrednictwem osób prawnych prowadzących działalność w zakresie doręczania świadczeń (np. poczty) albo – na wniosek tej osoby – na jej rachunek w banku lub w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej.

Emerytowi zamieszkującemu za granicą świadczenie wypłaca się – na jego wniosek – osobie przez niego upoważnionej do odbioru, zamieszkałej w kraju, lub na rachunek bankowy emeryta w kraju, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Czy można dorabiać do emerytury pomostowej?

Prawo do emerytury pomostowej ulega zawieszeniu – bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu oraz wymiar czasu pracy – w razie podjęcia przez osobę uprawnioną pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienionej w nowych wykazach prac albo pracy górniczej wymienionej w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej.

W przypadku osiągnięcia przez świadczeniobiorcę przychodu z tytułu wykonywania pracy, która nie została wymieniona w nowych wykazach prac lub w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej, prawo do emerytury pomostowej ulega zawieszeniu lub zmniejszeniu na zasadach przewidzianych dla emerytur i rent przysługujących z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Oznacza to, że emerytura pomostowa może być wypłacana w pełnej wysokości, jeśli przychód z wyżej wymienionej działalności nie przekracza 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS. W przypadku osiągnięcia wyższego przychodu, ale nieprzekraczającego 130% tego wynagrodzenia, świadczenie podlega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, ale nie więcej niż o maksymalną kwotę zmniejszenia ustaloną dla emerytury. Jeśli natomiast emeryt osiąga przychód w wysokości przekraczającej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, emerytura pomostowa podlega zawieszeniu.

Czy można pobierać emeryturę pomostową wraz z innymi świadczeniami emerytalno-rentowymi?

Osoba, która jest uprawniona do emerytury pomostowej oraz do renty, uposażenia w stanie spoczynku, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub innego świadczenia o charakterze emerytalnym lub rentowym ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, może pobierać tylko jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez siebie. Zasada ta dotyczy również:

- osób uprawnionych do emerytury pomostowej oraz do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem lub chorobą zawodową, a także
- osób mających ustalone prawo do emerytury pomostowej oraz do renty inwalidy wojennego lub renty inwalidy wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową.

Warszawa, maj 2013 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Departament Świadczeń Emerytalno-Rentowych
01-748 Warszawa, ul. Szamocka 3, 5

Skład i druk: Poligrafia ZUS w Warszawie. Nakł. 10 000 egz. Zam. nr 1322/13